

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА
І ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

(назва навчальної дисципліни)

підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності D8 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-наукової програми «Право»
(назва освітньо-наукової програми)

тип дисципліни підготовка за спеціальністю

2025 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

АНТОН ЧУБ

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою теорії та історії держави і права
протокол № 1
від «29» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

АНТОН ЧУБ

Укладач: *Курилюк Юрій Богданович*, доктор юридичних наук, професор.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни *«Актуальні проблеми адміністративного права і процесу України в умовах євроінтеграції»* доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти поглибленими знаннями з сутності науки, логіки та критичне мислення, уміння будувати аргументацію, формулювати та перевіряти гіпотези, робити обґрунтовані висновки, основи роботи з інформацією: пошук, аналіз, систематизація та цитування джерел; математичні та статистичні основи: поняття вибірки, показників, методів обробки даних (для кількісних досліджень); інформаційно-комунікаційні технології: володіння текстовими редакторами, електронними бібліотеками, базами даних, програмами для перевірки плагіату; навички письмової роботи: складання планів, написання рефератів, звітів, курсових та інших навчально-наукових текстів; основ етики та правової культури: розуміння моральних норм, авторського права, академічної відповідальності та доброчесності

Предметом вивчення навчальної дисципліни *«Актуальні проблеми адміністративного права і процесу України в умовах євроінтеграції»* є теоретичні та практичні проблеми трансформації адміністративного права України під впливом європейських стандартів, гармонізація законодавства, захист прав громадян у відносинах з публічною адміністрацією, впровадження принципів верховенства права та європейських адміністративних процедур.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Актуальні проблеми адміністративного права і процесу України в умовах євроінтеграції»* є формування у здобувачів вищої освіти комплексної системи знань про сучасні трансформації адміністративного права України, адаптацію його норм до стандартів ЄС, принципи верховенства права та захист прав громадян у відносинах з державою, а також розуміння актуальних проблем державного управління, адміністративної процедури та юридичної відповідальності.

Основними завданнями навчальної дисципліни *«Актуальні проблеми адміністративного права і процесу України в умовах євроінтеграції»* є формування у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ґрунтовних теоретичних знань про основи адміністративного права, аналізу імплементації норм ЄС у законодавство України, дослідження процедур адміністративного судочинства та захисту прав громадян, а також формування спеціальних компетентностей для розв'язання сучасних проблем діяльності органів виконавчої влади та забезпечення верховенства права.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Актуальні проблеми адміністративного права і процесу України в умовах євроінтеграції» забезпечує набуття здобувачами освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК03	Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.
------	--

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК02	Здатність застосовувати методи правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій.
СК04	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності.
СК05	Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН03	Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.
ПРН04	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загально-соціального контекстів.
ПРН05	Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
Тема 1. Оновлений концепт теорії адміністративного права	7	1	2			4	7	1				6
Тема 2. Урегульованість адміністративної процедури як фундамент євроінтеграції	7	1	2			4	9		1			8
Тема 3. Правові виклики адаптації деяких галузевих норм до стандартів ЄС	7	1	2			4	9		1			8
Тема 4. Європеїзація дискреційних повноважень органів влади	10	2	2			6	9	1				8
Тема 5. Адміністративні послуги та цифрова трансформація	9	1	2			6	9	1				8
Тема 6. Актуальні проблеми адміністративного судочинства	10	2	2			6	9	1				8
Тема 7. Реформування законодавства про адміністративну відповідальність	10	2	2			6	9		1			8
Тема 8. Публічна служба європейського зразка	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 9. Інституційні механізми позасудового захисту прав людини	10	2	2			6	9		1			8
Тема 10. Особливості адміністративно- правових режимів у воєнний час	10	2	2			6	10	1	1			8
<i>Усього годин</i>	90	16	20			54	90	6	6			78

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Оновлений концепт теорії адміністративного права

Базові категорії адміністративного права. Предмет та методи адміністративного права. Система принципів адміністративного права. Поняття та класифікація джерел адміністративного права. Поняття, структура та класифікація адміністративно-правових норм. Поняття, особливості, види адміністративно-правових відносин.

Тема 2. Урегульованість адміністративної процедури як фундамент євроінтеграції

Поняття, загальні положення та принципи адміністративної процедури. Законодавство про адміністративну процедуру. Суб'єкти та учасники адміністративної процедури. Ініціювання та процедура розгляду адміністративної справи. Особливості адміністративної процедури в окремих сферах публічного адміністрування.

Тема 3. Правові виклики адаптації деяких галузевих норм до стандартів ЄС

Проблемні питання адаптації законодавства до критерії ЄС. Проблеми адаптації права України у сфері юстиції та безпеки в контексті права ЄС. Проблеми адаптації права України у сфері економічної політики в контексті права ЄС. Проблеми адаптації права України у сфері соціальної політики в контексті права ЄС. Проблеми адаптації права України у сфері екологічної політики в контексті права ЄС.

Тема 4. Європеїзація дискреційних повноважень органів влади

Поняття та межі дискреції в європейському адміністративному праві. Базові Стандарти Ради Європи щодо здійснення дискреційних повноважень (Рекомендації R (80)2). Судовий контроль за дискреційними актами. Вплив практики ЄСПЛ на обмеження свавілля посадовців. Запобігання корупційним ризикам через стандартизацію дискреції.

Тема 5. Адміністративні послуги та цифрова трансформація

Сутність та класифікація адміністративних послуг. Центри надання адміністративних послуг у системі взаємодії держави та громадянина. Інструменти цифровізації адміністративних послуг («Дія» та електронне урядування). Реінжиніринг і цифрова трансформація процесів. Збереження конфіденційної інформації громадян при отриманні послуг у цифровому форматі.

Тема 6. Актуальні проблеми адміністративного судочинства

Проблеми розмежування предметної юрисдикції Межі активної ролі адміністративного суду у збиранні доказів для захисту прав. Особливості використання прецедентів ЄСПЛ як джерела права. Ефективність інституту зразкових та типових справ. Трансформація принципів адміністративного судочинства в умовах воєнного стану. Актуальні проблеми виконання рішень адміністративних судових.

Тема 7. Реформування законодавства про адміністративну відповідальність

Кодекс про адміністративні проступки як новий вектор реформи. Визначення адміністративного проступку, унормування видів адміністративних проступків. Оптимізація органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні проступки та притягати до адміністративної до відповідальності. Удосконалення адміністративно-деліктної процедури. Механізм оскарження й виконання рішень про притягнення до адміністративної відповідальності.

Тема 8. Публічна служба європейського зразка

Поняття та принципи європейської публічної служби. Розмежування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування. Стандарти прийняття на посаду, кар'єрне зростання й оцінювання результатів роботи. Поведінка публічного службовця, запобігання конфлікту інтересів та обмеження щодо сумісництва. Принципи державного управління ЄС як основа для реформування публічної служби в Україні.

Тема 9. Інституційні механізми позасудового захисту прав людини

Поняття та види позасудових механізмів захисту прав людини. Інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Адміністративні механізми захисту. Діяльність органів опіки, громадських організацій та профспілок у захисті прав людини. Міжнародно-правові механізми позасудового захисту. Правові способи самозахисту, які не потребують звернення до офіційних інституцій.

Тема 10. Особливості адміністративно-правових режимів у воєнний час

Поняття та правова основа воєнного стану. Система органів управління в умовах воєнного часу. Заходи безпеки та обмеження (комендантська година, перевірка документів). Адміністративна відповідальність під час воєнного стану. Адміністративно-правовий режим діяльності підприємств.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Оновлений концепт теорії адміністративного права	1	1
2	Тема 2. Урегульованість адміністративної процедури як фундамент євроінтеграції	1	
3	Тема 3. Правові виклики адаптації деяких галузевих норм до стандартів ЄС	1	
4	Тема 4. Європеїзація дискреційних повноважень органів влади	2	1
5	Тема 5. Адміністративні послуги та цифрова трансформація	1	1
6	Тема 6. Актуальні проблеми адміністративного судочинства	2	1
7	Тема 7. Реформування законодавства про адміністративну відповідальність	2	
8	Тема 8. Публічна служба європейського зразка	2	1
9	Тема 9. Інституційні механізми позасудового захисту прав людини	2	
10	Тема 10. Особливості адміністративно-правових режимів у воєнний час	2	1
Усього годин		16	6

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Оновлений концепт теорії адміністративного права	2	
2	Тема 2. Урегульованість адміністративної процедури як фундамент євроінтеграції	2	1
3	Тема 3. Правові виклики адаптації деяких галузевих норм до стандартів ЄС	2	1
4	Тема 4. Європеїзація дискреційних повноважень органів влади	2	
5	Тема 5. Адміністративні послуги та цифрова трансформація	2	
6	Тема 6. Актуальні проблеми адміністративного судочинства	2	
7	Тема 7. Реформування законодавства про адміністративну відповідальність	2	1
8	Тема 8. Публічна служба європейського зразка	2	1
9	Тема 9. Інституційні механізми позасудового захисту прав людини	2	1
10	Тема 10. Особливості адміністративно-правових режимів у воєнний час	2	1
Усього годин		20	6

8. План семінарських занять

Тема 1. Оновлений концепт теорії адміністративного права

Мета: переосмислення ролі адміністративного права України в сучасних умовах.

Питання для обговорення:

1. Які базові категорії адміністративного права?
2. У чому полягає предмет та метод адміністративного права?
3. Якою є система принципів адміністративного права?
4. Що складає собою система джерел адміністративного права?
5. Якою є структура адміністративно-правових норм?
6. Продемонструйте як джерела адміністративного права можуть впливати на правове регулювання предмету Вашої дисертаційної роботи.

Тема 2. Урегульованість адміністративної процедури як фундамент євроінтеграції

Мета: усвідомлення необхідності приведення українського законодавства до стандартів належного врядування.

Питання для обговорення:

1. Яким є система принципів адміністративної процедури?
2. Охарактеризуйте систему законодавства про адміністративну процедуру?
3. Якою є суб'єктний склад адміністративної процедури?
4. У чому полягає процедура ініціювання та розгляду адміністративної справи?
5. Які особливості адміністративної процедури у сфері національної безпеки та оборони?
6. Як інститут адміністративної процедури може вплинути на проблему, що розглядаються у Вашому дослідженні.

Тема 3. Правові виклики адаптації деяких галузевих норм до стандартів ЄС

Мета: формування знань, необхідних для аналізу, розуміння та вирішення правових проблем, що виникають під час узгодження галузевого законодавства України з правом ЄС.

Питання для обговорення:

1. Які основні сучасні проблеми адаптації законодавства до критерії ЄС?
2. Яким є напрямки адаптації права України у сфері юстиції і безпеки в контексті права ЄС?
3. Як адаптовано право України у сфері економічної політики в контексті права ЄС?
4. У чому полягають європейські новації у соціальній політиці України?
5. Яку сутність закладено до основ адаптації екологічної політики до стандартів ЄС?
6. Які євроінтеграційні напрямки врегульовують проблему, що Вами досліджується?

Тема 4. Європеїзація дискреційних повноважень органів влади

Мета: формування здатності мінімізувати свавілля влади шляхом впровадження європейських стандартів у вітчизняну адміністративну практику.

Питання для обговорення:

1. Які основні межі дискреції в європейському адміністративному праві?
2. Які стандарти передбачені Радою Європи щодо здійснення дискреційних повноважень?
3. У чому полягають судовий контроль за дискреційними актами?
4. Як судова практика ЄСПЛ впливає на обмеження зловживання посадовими особами?
5. Як стандартизація дискреції впливає на запобігання корупційним ризикам?
6. Чи може проблема дискреційних повноважень державних органів пов'язана з досліджуваними Вами суспільними відносинами?

Тема 5. Адміністративні послуги та цифрова трансформація

Мета: формування системи знань щодо модернізації публічного управління шляхом впровадження цифрових технологій для забезпечення реальних потреб громадян.

Питання для обговорення:

1. У чому полягає сутність адміністративних послуг?
2. Які основні функції Центрів надання адміністративних послуг?
3. Розкрийте сучасні інструменти цифровізації адміністративних послуг?
4. Які напрямки реінжинірингу і цифрової трансформації процесів адміністрування?
5. Якими правовими гарантіями забезпечується конфіденційність інформації громадян?
6. Які напрямки адміністративних послуг застосовні для проблеми Вашого дослідження?

Тема 6. Актуальні проблеми адміністративного судочинства

Мета: формування глибоких знань про сучасні процесуальні проблеми, теорію і практику розгляду публічно-правових спорів.

Питання для обговорення:

1. У чому полягають проблеми розмежування предметної юрисдикції?
2. Які межі активної ролі адміністративного суду у збиранні доказів для захисту прав?
3. Якими є особливості використання рішень ЄСПЛ в адміністративному судочинстві?
4. Яким чином забезпечується ефективність інституту зразкових і типових справ?
5. Які сучасні проблеми виконання рішень адміністративних судів?
6. Які положення Вашого дослідження можуть бути захищені в адміністративних судах?

Тема 7. Реформування законодавства про адміністративну відповідальність

Мета: формування системного розуміння того, як і чому змінюється інститут адміністративної відповідальності в Україні.

Питання для обговорення:

1. Чим особливі сучасні підходи з реформування законодавства про адміністративну відповідальність?
2. Яка сутність та види адміністративних проступків?
3. Яка сучасна концепція щодо оптимізації уповноважених органів з розгляду справ про адміністративні проступки?
4. У чому полягає реформа адміністративно-деліктної процедури?
5. Які основні механізми оскарження рішень про притягнення до відповідальності?
6. Яким чином результати Вашого дослідження сприятимуть реформуванню законодавства?

Тема 8. Публічна служба європейського зразка

Мета: формування цілісного уявлення про стандарти, принципи та механізми функціонування європейської системи державного управління для їх упровадження в Україні.

Питання для обговорення:

1. Яка сутність і принципи європейської публічної служби?
2. Які відмінності державної служби та служби в органах місцевого самоврядування?
3. У чому полягають європейські особливості кар'єрного зростання на державній службі?
4. Які основні вимоги та обмеження в ЄС щодо публічної служби?
5. Які основні європейські принципи державного управління запроваджуються в Україні?
6. Як предмет Вашого дослідження може бути пов'язаний з проблемою державної служби?

Тема 9. Інституційні механізми позасудового захисту прав людини

Мета: формування чіткого можливостей захисту прав людини, використовуючи державні та міжнародні установи.

Питання для обговорення:

1. Які види позасудових механізмів захисту прав людини?
2. У чому полягають діяльність Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини?
3. Охарактеризуйте адміністративні механізми захисту прав людини?
4. Яка роль органів опіки, громадських організацій і профспілок у захисті прав людини?
5. Які механізми самозахисту не потребують звернення до офіційних державних органів?
6. Яким чином Ваше дослідження з проблемою захисту прав людини?

Тема 10. Особливості адміністративно-правових режимів у воєнний час

Мета: засвоєння правових механізмів, особливостей функціонування публічної влади, обмеження прав громадян та діяльності суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану.

Питання для обговорення:

1. Яка система правового регулювання основ воєнного стану в Україні?
2. Яким є інституційний механізм органів управління в умовах воєнного часу?
3. Охарактеризуйте особливості комендантської години як обмежувальний захід?
4. Яка особливість адміністративної відповідальності в умовах дії воєнного стану?
5. Які обмеження у діяльності підприємств існують під час дії воєнного стану?
6. Як правовий режим воєнного стану впливає на предмет Вашого наукового дослідження?

9. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

11. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Оновлений концепт теорії адміністративного права	4	6
2	Тема 2. Урегульованість адміністративної процедури як фундамент євроінтеграції	4	8
3	Тема 3. Правові виклики адаптації деяких галузевих норм до стандартів ЄС	4	8
4	Тема 4. Європеїзація дискреційних повноважень органів влади	6	8
5	Тема 5. Адміністративні послуги та цифрова трансформація	6	8
6	Тема 6. Актуальні проблеми адміністративного судочинства	6	8
7	Тема 7. Реформування законодавства про адміністративну відповідальність	6	8
8	Тема 8. Публічна служба європейського зразка	6	8
9	Тема 9. Інституційні механізми позасудового захисту прав людини	6	8
10	Тема 10. Особливості адміністративно-правових режимів у воєнний час	6	8
Усього годин		54	78

12. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну в час, вільний від навчальних занять. Метою самостійної роботи є засвоєння у повному обсязі навчальної програми, розвиток дослідницьких компетентностей та інтеграція результатів навчання у виконання дисертаційного дослідження, формування в здобувача вищої освіти здатності бути активним учасником освітнього процесу, уміння самостійно (без безпосередньої участі викладача) опановувати теоретичні й практичні знання, у тому числі із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Завдання для самостійної роботи: підготовка та апробація результатів наукового дослідження, безпосередньо пов'язаного з темою дисертації здобувача. Необхідно підготувати тези наукової доповіді для участі у науково-практичній конференції, яку проводить ВНЗ «Національна академія управління» або інший заклад вищої освіти чи наукова установа (всеукраїнського чи міжнародного рівня); подати тези відповідно до вимог організаторів конференції; виступити з доповіддю за темою обраного дисертаційного дослідження. Вимоги до змісту тез наукової доповіді: відображення актуальності теми дослідження, чітке формулювання мети та завдань, короткий виклад методології дослідження, основні результати, висновки та практичне значення отриманих результатів. Вимоги до обсягу та оформлення: 2–4 сторінки, оформлення відповідно до вимог конкретної конференції, обов'язкове дотримання стандартів академічної доброчесності та коректне цитування джерел. Форма звітності: надання копії опублікованих тез (або сертифіката учасника) або інше підтвердження виступу (програма конференції, сертифікат, довідка).

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно обрати варіант та виконати наведені завдання. Вимоги до контрольної роботи: 8–12 сторінок тексту (*шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал – 1*). Слід опрацювати щонайменше 10–12 джерел. Використання класичних праць з адміністративного права і процесу є обов'язковим. Дотримання принципів академічної доброчесності – засадничий принцип навчання. Здійснюйте коректне цитування використаних джерел. Заборонено плагіат: текст має бути оригінальним, з власним аналітичним та методологічним осмисленням. Максимальна кількість балів за виконану контрольну роботу – 50 балів.

Варіант 1.

1. Проілюструйте на прикладах перехід від каральної моделі адміністративного права до сервісної.
2. Розгляньте вплив практики ЄСПЛ на формування стандартів доказування в адміністративних справах.

Варіант 2.

1. Проаналізуйте сучасні засади реформування законодавства про адмінправопорушення.
2. Проаналізуйте ефективність способів судового захисту при оскарженні бездіяльності суб'єкта владних повноважень.

Варіант 3.

1. Розгляньте, як сучасна доктрина змінює пріоритет з «державного управління» на «публічне адміністрування».
2. Окресліть межі впливу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини на діяльність органів виконавчої влади.

Варіант 4.

1. Покажіть зв'язок між прийняттям Закону «Про адміністративну процедуру» та виконанням критеріїв вступу до ЄС.
2. Виявіть недоліки механізму виконання рішень адміністративних судів в Україні.

Варіант 5.

1. Оцініть вплив автоматизації послуг на мінімізацію суб'єктивного фактора в адміністративному ресурсі.
2. Розгляньте доцільність запровадження категорії «адміністративного проступку» замість чинного КУпАП.

Варіант 6.

1. Розкрийте зміст принципу пропорційності при використанні дискреційних повноважень.
2. Покажіть роль медіації як альтернативного способу вирішення публічно-правових спорів.

Варіант 7.

1. Виокремте основні ознаки принципу політичної нейтральності державного службовця.
2. Обґрунтуйте необхідність посилення процесуальних гарантій особи під час розгляду справ про правопорушення.

Варіант 8.

1. Обґрунтуйте доцільність запровадження інституту зразкової справи для оптимізації розгляду типових адміністративних спорів в Україні.
2. Продемонструйте межі дозволеного розсуду державних службовців згідно з принципами Ради Європи.

Варіант 9.

1. Проаналізуйте ключові юридичні бар'єри при гармонізації законодавства з питань юстиції та безпеки з *acquis* ЄС.
2. Розгляньте специфіку роботи військових адміністрацій у системі органів виконавчої влади.

Варіант 10.

1. Покажіть, які існують процесуальні перешкоди для ефективного виконання рішень адміністративних судів у спорах із державними органами.
2. Визначте, які виклики для захисту персональних даних створює цифрова трансформація публічних послуг.

13. Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей у сфері методології наукових досліджень та академічної доброчесності.

Рекомендовані платформи:

- Coursera (Law You Can Use: <https://www.coursera.org/learn/law-you-can-use-pitt-law>; The Law of England and Wales: An Introduction: <https://www.coursera.org/learn/the-law-of-england-and-wales-an-introduction>);
- Prometheus (Україна на шляху до ЄС <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/ukraine-road-to-eu/>; Зрозуміло про конфлікт інтересів: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/conflict-awareness-nazk/>);
- edX (Payroll and Tax Administration: https://www.edx.org/executive-education/university-of-cape-town-payroll-and-tax-administration?index=rv_product_summary&queryId=dfea886dfc05e8d955b7af5f45c0cadb&position=6).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти.

14. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційований залік)

1. Що становить предмет адміністративного права та які специфічні методи використовуються для регулювання суспільних відносин у сфері управління?
2. Яку роль відіграє система принципів адміністративного права у забезпеченні законності та захисту прав громадян у відносинах із державою?
3. Як визначається поняття джерел адміністративного права та за якими критеріями здійснюється їхня ієрархічна класифікація?
4. Якою є внутрішня структура адміністративно-правової норми та за якими ознаками ці норми поділяються на види?
5. У чому полягають ключові особливості адміністративно-правових відносин та які існують види цих відносин залежно від їхнього змісту та суб'єктного складу?
6. Чому чітка урегульованість адміністративної процедури вважається фундаментом євроінтеграції та як вона впливає на стандарт належного врядування?
7. Якими є ключові принципи адміністративної процедури та як вони реалізуються на практиці?
8. Хто виступає адміністративним органом, а хто – учасником чи заінтересованою особою в межах адміністративної процедури, і яка між ними правова різниця?
9. Яким є законодавчо визначений порядок ініціювання та розгляду адміністративної справи: від подання заяви до прийняття акта?
10. У чому полягають особливості процедур в окремих сферах порівняно із загальним порядком, встановленим профільним законом?
11. Які основні правові та інституційні виклики виникають у процесі адаптації галузевих норм України до критеріїв членства в ЄС?
12. У чому полягають ключові проблеми гармонізації українського права у сфері юстиції та безпеки з огляду на стандарти верховенства права ЄС?
13. Які перешкоди існують на шляху адаптації законодавства у сфері економічної політики для забезпечення функціонування зони вільної торгівлі?
14. Якими є проблемні аспекти впровадження європейських стандартів у сфері соціальної політики та захисту прав працівників в Україні?
15. З якими складнощами стикається Україна при адаптації норм екологічної політики та впровадженні суворих екологічних регламентів ЄС?
16. Що таке адміністративна дискреція в розумінні європейського права та якими є її правові межі, що відділяють свободу розсуду від свавілля?
17. Які базові стандарти здійснення дискреційних повноважень закріплені в Рекомендації Комітету Міністрів Ради Європи R(80)2 та як вони впливають на роботу посадовців?
18. У чому полягають особливості судового контролю за дискреційними актами та якими є межі втручання суду в оціночні судження адміністративних органів?
19. Як практика ЄСПЛ обмежує дискрецію та запобігає зловживанням з боку влади?
20. Яким чином стандартизація та алгоритмізація дискреційних повноважень допомагають мінімізувати корупційні ризики в державному управлінні?
21. У чому полягає правова сутність адміністративних послуг та за якими критеріями здійснюється їхня класифікація в умовах розбудови сервісної держави?
22. Яку роль відіграють Центри надання адміністративних послуг як єдина точка доступу у системі взаємодії між державою та громадянином?
23. Як саме екосистема «Дія» та інструменти електронного урядування трансформують механізм отримання публічних послуг в Україні?
24. Що таке реінжиніринг процесів при цифровізації послуг і чому просте перенесення паперової процедури в онлайн-формат є неефективним?
25. Які правові та технічні заходи вживаються для захисту конфіденційної інформації та персональних даних громадян під час надання цифрових послуг?

26. У чому полягають головні труднощі розмежування предметної юрисдикції між адміністративними та іншими судами в сучасній судовій практиці?
27. Якими є законні межі активної ролі суду у збиранні доказів та як цей принцип допомагає нівелювати нерівність між громадянином і державою?
28. Якою є специфіка та юридична сила прецедентів ЄСПЛ як джерела права в українському адміністративному судочинстві?
29. Наскільки ефективним є інститут зразкових та типових справ для розвантаження судової системи та забезпечення єдності правозастосування?
30. Як змінився зміст принципів судочинства та які виклики виникли у сфері виконання рішень адміністративних судів в умовах воєнного стану?
31. У чому полягає концептуальна зміна підходу при переході до проекту Кодексу про адміністративні проступки як нового вектора реформи?
32. Яким чином у межах реформи пропонується переглянути визначення адміністративного проступку та класифікувати їх за новими критеріями?
33. Як має відбутися оптимізація системи органів, уповноважених розглядати справи, щоб усунути дублювання функцій та підвищити ефективність притягнення до відповідальності?
34. Які основні напрями удосконалення адміністративно-деліктної процедури пропонуються для забезпечення балансу між оперативністю розгляду та захистом прав особи?
35. Які правові новели передбачені в механізмі оскарження та виконання рішень, щоб гарантувати реальну невідворотність покарання та судовий контроль?
36. Які ключові поняття та принципи визначають модель європейської публічної служби?
37. У чому полягає правове та функціональне розмежування між державною службою та службою в органах місцевого самоврядування в країнах ЄС?
38. Які сучасні стандарти прийняття на посаду, просування по службі та оцінювання результатів використовуються для професіоналізації службовців?
39. Які етичні вимоги висуваються до поведінки службовця та як працюють правові механізми запобігання конфлікту інтересів і сумісництву?
40. Як саме Принципи державного управління SIGMA/OECD слугують дорожньою картою для реформування публічної служби в Україні в контексті євроінтеграції?
41. Що таке позасудові механізми захисту прав людини та які існують їх основні види залежно від суб'єктів та способів реалізації?
42. Яким є правовий статус Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та які повноваження він має для поновлення порушених прав?
43. Яку роль у системі захисту відіграють адміністративні механізми та діяльність органів опіки, профспілок і громадських організацій?
44. Які існують міжнародно-правові позасудові механізми та в яких випадках громадяни можуть до них звертатися?
45. Який юридичний зміст мають способи самозахисту, що не потребують участі офіційних інституцій, та які межі їх правомірного застосування?
46. Яким є юридичне визначення воєнного стану та які нормативно-правові акти складають його базову правову основу в Україні?
47. Як трансформується система органів управління та як розподіляються повноваження між цивільною та військовою владою?
48. Який правовий механізм впровадження таких заходів безпеки, як комендантська година та перевірка документів, і які межі обмеження прав громадян при цьому встановлені?
49. У чому полягають особливості адміністративної відповідальності за порушення правил воєнного стану?
50. Які специфічні вимоги та обмеження накладає адміністративно-правовий режим на діяльність підприємств?

15. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій: схем, моделей, алгоритмів наукового пошуку та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда, виступ на конференції тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, тез доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

16. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни *«Актуальні проблеми адміністративного права і процесу України в умовах євроінтеграції»* використовуються такі методи оцінювання:

Для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), апробації результатів наукового дослідження, контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо.

Для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

17. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення диференційованого заліку.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни *«Актуальні проблеми адміністративного права і процесу України в умовах євроінтеграції»* є підсумковий контроль – диференційований залік.

18. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни *«Актуальні проблеми адміністративного права і процесу України в умовах євроінтеграції»* відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5

Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти ([https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-otsiniuvannia-znan-zdobuvachiv-\(red-2021\).pdf](https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-otsiniuvannia-znan-zdobuvachiv-(red-2021).pdf)).

Порядок зарахування результатів неформальної освіти

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за зверненням здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до **10 балів** у межах самостійної роботи.

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за диференційований залік з початкової дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права і процесу України в умовах євроінтеграції» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно з таблицею:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проєкту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D		
60-63	E	Задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

19. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

20. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Актуальні проблеми адміністративного права і процесу України в умовах євроінтеграції» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи аспірантів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

21. Рекомендована література

1. Курилюк Ю.Б. Місце та роль адміністративного суду в системі протидії нелегальній міграції. *Академічні візії*. 2023. Вип. 26. URL: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.11243944>
2. Kuderska N., Ksenziuk F., Kuryliuk Y. et al. The Concept of European Administrative Space and it's implementation in Ukraine. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2022. Vol. 12(2) XXVII. pp. 104–106. URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120228/papers/A_19.pdf
3. Kushnir I., Kuryliuk Yu., Kushnir Ya. et al. Topical problems of administrative liability for the Information legislation in the Border area. *Lex Humana*. 2023. Vol. 15(3). pp. 409–423. URL: <https://seer.ucp.br/seer/index.php/LexHumana/article/view/2653>
4. Iasechko S., Kuryliuk Y., Nikiforenko V. et al. Features of Administrative Liability for Offenses in the Informational Sphere. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2021. Vol. 21(8). pp. 51–54. URL: http://paper.ijcsns.org/07_book/202108/20210807.pdf
5. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів охорони державного кордону / Ю.Б. Курилюк, А.Ф. Мота, Р.В. Гринько та ін. Київ: ВД “Дакор”, 2023. 484 с.
6. Ксензюк А.Я., Курилюк Ю.Б. Прикордонна безпека України (адміністративно-деліктне забезпечення): монографія. Київ: ВД “Дакор”, 2024. 176 с.
7. Адміністративний процес: навч. посіб. / за заг. ред. О.Ю. Салманової, А.Т. Комзюка. Харків: ХНУВС, 2022. 412 с. URL: <https://numl.org/.368403>
8. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні: навч. посіб. [у 2-х т.]. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / за заг. ред. В. Галунька, В. Фелика. Одеса: Юридика, 2024. 622 с. URL: <https://www.ssaals.com.ua/wp-content/uploads/Administratyvne-pravo-TOM-1.pdf>
9. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні: навч. посіб. [у 2-х т.]. Том 2. Спеціальне адміністративне право. Європейське адміністративне право. Порівняльне адміністративне право. Адміністративний процес / за заг. ред. В. Галунька, В. Фелика. Одеса: Юридика, 2024. 432 с. URL: <https://www.ssaals.com.ua/wp-content/uploads/AP-Tom-2.pdf>

10. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: колективна монографія / за заг. ред. В. Фелика, В. Курила. К.: Людмила, 2023. 704 с. URL: https://www.ssaals.com.ua/wp-content/uploads/Монографія_В_умовах_воєнного_стану.pdf
11. Батанов О.В. Теорія муніципального права: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 412 с.
12. Іванський А.Й. Актуальні проблеми адміністративного права та процесу: навч.-метод. посіб. Одеса: ВД «Гельветика», 2022. 93 с.
13. Концепція реформування законодавства України про адміністративну відповідальність / Дослідницька служба Верховної Ради України. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/32358.pdf>